

De 'verborgen' lijn tussen Hoek van Holland en Kijkduin, 1906 – 1971

Gemiste kans op een kustspoorlijn

Railverbindingen direct naar het strand waren in Nederland geen zeldzaamheid. Je had Bello, de stoomtrein die tot 1957 door de duinen reed naar Bergen aan Zee en je had tot 1966 een tramlijn, die direct eindigde achter de strandtenten in Oostvoorne. Een raillijn pal langs het strand, zoals de tramlijn langs de Vlaamse kust en het strandtreintje op Corsica bij Calvi, heeft Nederland echter nooit gekend. Of toch...?

door **Eduard Bekker**

In 1906 werd besloten om de kust tussen Hoek van Holland en Kijkduin te versterken. Hiertoe werd stapsgewijs langs het strand een railverbinding aangelegd, die aansloot op de spoorlijn van Rotterdam naar Hoek van Holland. In 1923 was deze lijn langs de duinrand doorgetrokken tot aan Kijkduin. Zo konden de wagens met basaltblokken direct vanuit het achterland naar de kust worden vervoerd. Sterker nog: op elke strekdam werd tijdelijk een zijtak van deze spoorlijn aangelegd, zodat de blokken vanaf de wagons direct in zee konden worden gestort. Ook de heilmachine werd via deze rail naar zijn bestemming gebracht.

De spoorlijn was eigendom van het Hoogheemraadschap van Delfland en vervoerde nimmer mensen. Daardoor was het lijntje nauwelijks bekend, laat staan dat men hierin mogelijkheden voor het opkomende strandtoerisme zag.

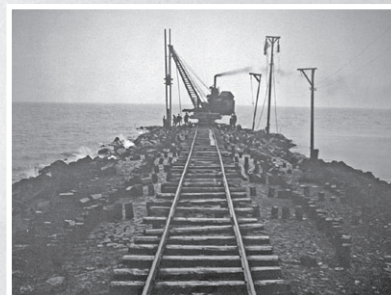
Bezetting

Tijdens de Duitse bezetting kwam de verbinding goed van pas voor de aanleg van de Atlantic Wall, die had moeten verhinderen dat de geallieerde troepen hier aan land zouden gaan. De spoorlijn voerde toen grind en zand aan voor het maken van beton voor de bunkerbouw. Na de bevrijding is het lijntje geleidelijk aan verdwenen. Alleen in Hoek van Holland bleven enkele honderden meters in gebruik voor de aanvoer van materiaal voor de versterking van het toch wel smalle duingebied tussen die plaats en Ter Heijde. Uiteindelijk bleven slechts 14,8 meter over, die slecht werden onderhouden, terwijl de NS graag van deze bedrijfsvreemde verbinding af wilde. In 1971 werd het boek 'strandlijn' dan ook definitief gesloten en verdween met de aansluiting

De strandlijn Hoek van Holland kende geen personenvervoer. Voor dit gezelschap voor het directiekantoor aan de losplaats bij 's-Gravenzande werd een uitzondering gemaakt. Het gebouw is tijdens de Tweede Wereldoorlog op last van de bezetter afgebroken. ▶ Foto: archief Hoogheemraadschap van Delfland

het laatste stukje. En zo miste Den Haag weer een prachtige kans voor een interessante railverbinding. Meer missers zouden volgen: het verkeer naar het Scheveningse strand zit in de zomer muurvast, terwijl er tot 1953 een spoorlijn heen ging. Tot 1957 kende het vervoer naar de badplaats ook een voorloper van RandstadRail: de bekende Blauwe Tram, die langs de Nieuwe Scheveningse Bosjes reed. Allemaal weg. Ook aan de zuidkant van de residentie heeft men op het gebied van openbaar vervoer een forse veer gelaten. Er wordt in de politiek gepleit voor een doortrekken van de RandstadRail naar Kijkduin en zelfs voor een lijnnet naar het Westland. Maar dat was er ooit al: de Westlandse Stoomtram Maatschappij (WSM) ver-

zorgde vanuit de Lijnbaan het openbaar vervoer naar Monster, Naaldwijk, Poeldijk, Hoek van Holland, Delft, Maassluis en ook Kijkduin. Maar nog voor de WSM de kans kreeg om het vervoer te moderniseren, haalde zij bakzijl bij de gemeente, die in deze verbindingen vanuit de binnenstad een concurrent met haar eigen HTM zag; een politiek die in meer steden interlokale tramlijnen de das om heeft gedaan.

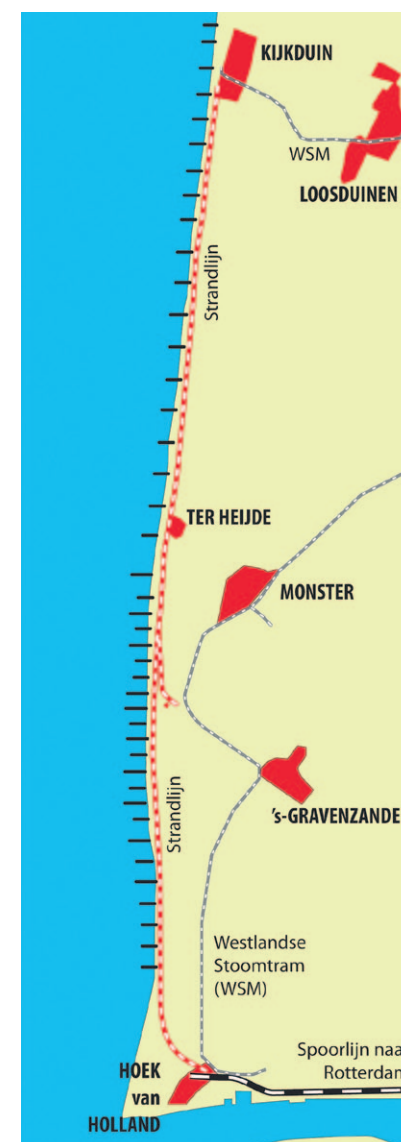
Contact

Had men in 1927 – toen de stoomtram naar Kijkduin werd stilgelegd – beter nagedacht en contact gezocht met het Hoogheemraadschap, dan had er een doorgaande toeristische lijn in het leven geroepen kunnen worden vanuit Loosduinen naar Hoek van Holland

via Kijkduin. Een goed alternatief voor de auto.

Corsica

Maar ook in 1945 lag er nog een kans voor het grijpen. Toen was nog steeds een toeristische spoorverbinding mogelijk geweest van Kijkduin naar Hoek van Holland. Een lijntje, te vergelijken met het treintje dat in Corsica langs het strand bij Calvi rijdt. Voor badgasten tussen Kijkduin en Hoek van Holland had het een uiterst nuttige functie kunnen vervullen. De lijn zou het hele strand tussen beide plaatsen hebben kunnen bedienen en daarbij nauwelijks de natuur hebben verstoord door de ligging vlak langs de rand van het strand; tevens een handige mogelijkheid om de strandtenten te bevoorraden. En zelfs

De situatie rond 1925. Toen waren zowel de strandlijn als de stoomtram naar Kijkduin in bedrijf. Met een vooruitziende blik had er een verbinding tot stand kunnen komen voor een toeristisch zeer aantrekkelijke combinatie.

nu er wederom wordt gewerkt aan de kustversterking had het spoor onschatbare diensten kunnen bewijzen. Misschien toch iets om over na te denken gezien de grootschalige toekomstplannen voor Kijkduin en de ontwikkeling van Hoek van Holland als nieuwe grote badplaats.

Eduard Bekker is freelance journalist en webmaker in Den Haag. Met dank aan Bert Klapwijk van het archief van het Hoogheemraadschap Delfland voor het nodige spitwerk.